

నీ టీసి వక్రిక్కగుడ ఒడిసివట్టి భూగర్జు జలాలను పెంచితే నది జలాల వాడకం తగ్గిపోతుంది. దేశవ్యాప్తంగా పెద్దాజెక్చులు కట్టాలి. ఎన్నికల వ్యయలు కోసం నిధులు పోగుచేసుకోవలనే రాజకీయ నాయకుల ఆ కాండ్కతో జలవివాదాలు పెరుగుతున్నాయి. దేశంలో బనకచర్ల ప్రాజెక్చుతో పాటు మరీ ఏడువివాదస్వర్ద అతరూప్ప ప్రాజెక్చులు ఉన్నాయి. కావేరినదిపై తమిళనాడులో హాగెనక్కల్, పెరియార్ నదిపై తెరకల్లో మళ్ళుపెరియార్, పోలూర్ నదిపై తమిళనాడులో పోలూర్ ప్రాజెక్చు, వంశధారాపై ఆంధ్రప్రదేశ్లో వంశధారాప్రాజెక్చు, గోదావరిపై మహారాష్ట్రలో హాబ్లీప్రాజెక్చు, తుంగ భద్రపై కర్కాటకల్లో తుంగబధ్రప్రాజెక్చు, కృష్ణ నదిపై కర్కాటకలో ఆలమట్టి వంటిచి విమాన్ప దమ్మన ప్రాజెక్చులున్నాయి. 1969లో మహారాష్ట్ర, కర్కాటక, ఉమ్మడి ఆంధ్రప్రదేశ్ ఒడిశా, మధ్యప్రదేశ్ మర్యా జలవివాదం పరిష్కారం కోసం గోదావరి నదిజలాల వివాదట్టిబున్న బచావత్ చైర్మన్గా ఏర్పాటుచేశారు. 1969 లోనే మహారాష్ట్ర, కర్కాటక, ఉమ్మడి ఆంధ్ర ప్రదేశ్ రాష్ట్ర కృష్ణ జలవివాదల పరిష్కారం కోసం కృష్ణ ట్రిబ్యూనల్ బచావత్ అద్భుతం వేశారు. 1969లో రాజస్థాన్, గుజరాత్, మధ్యప్రదేశ్, మహారాష్ట్ర మర్యా నీచివివాదం కోసం సర్దారా జలాల వివాదాలట్టిబున్న ఏర్పాటు చేశారు. 1986లో రావి, బిహార్ జలవివాదల ట్రిబ్యూనల్ ఏర్పాటుచేశారు. రాజస్థాన్, హరియాణా, పంజాబ్ మర్యానీటి వివాదంలపిష్కారం చేయడానికి వేశారు. 1990 లో కావేరి జలవివాద ట్రిబ్యూనల్ ఏర్పాటు చేశారు. 2004లో ట్రిజెంపుమార్ చైర్మన్గా కెడబ్బు డిటీ-2 వేశారు. ఇందుల్లో కొత్తగా తెలంగాం రాష్ట్రం చేర్చినారు. మహారాష్ట్ర, కర్కాటక, ఆంధ్రప్రదేశ్ ఉంది. తాజాగా తెలంగాం రాష్ట్రం ఎపి రీ ఆర్సెంజ పన్ చట్టం సెస్టన్ 89 ప్రకారం కాకుండా నదిజలాల చట్టం 1956 సెస్టన్ 3 ప్రకారం నీటి వాటాలు తేల్చాలని ఒత్తిడి చేస్తుంద ఉంటో సాగినిచ మొదలైంది.

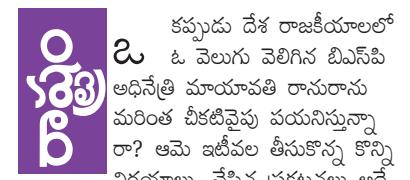
జలవివాదంలో ఓటు బ్ర్యాంకు 'రాజకీయం'!

‘టీ’ త్వరితంగా నింపే సీక్యూర్సు సముద్రన పడిపోయే కాపం తన
కీందనని- బరువై దయకర్యలై తను వెలియై ఇక
బియై - ఉప్పు సాగరాలలోకి వెళ్లలేక వెచ్చిపెట్టి పదుతున్నది
ఆ అలల అలజిం ఆ తడి అరని కంఠిల్లి కనపడలేదు
వినపడలేదా’ సుధూల అశోక్ తేజి సదిలో పరకాయ ప్రషాంచి
వేసినప్పశ్శను, ప్రజలు అందిపుచ్చుకొని జలవివాదాలు పరిష్క
రిచే ప్రియున్నట్టుకు, కేంద్రప్రభుత్వానికి ప్రశ్నపేసి నిలదీయా
లి. నైరుతి రుతువనాలు తగినప్పుడల్లా దేశశర్లో జలవివా
లు రాష్ట్రాల మధ్య తలెత్తుతోన్నది. భారతదేశంలోని నదుల్లో
85 శాతం అంతరాష్ట్ర విభాగానికి చెందిన నదులు ఉన్నాయి.
ఆ నదీజిల్లాల పంపకంపై అనేక వివాదాలు తలెత్తుతున్నాయి.
రాజకీయానుయాకులు వాటిని ఓటు బ్యాంకు రాజకీయాలుగా
మలుపుకొని లబ్బిపొందుతున్నారు. జలవివాదాల ప్రియున్నట్టు
వివారణలు సుదీర్ఘకాలం సాగుతుండటంతో వివాదాల పరిష్క
రం తీవ్ర జాప్యూ జరుగుతోంది. అంతరాష్ట్ర నదిజిల్లాల సమ
స్యాలు మనదేశ సమాఖ్య విధానానికి ప్రతిబింధకంగా మారు
తోన్నది. దచ్చిన భారతదేశశర్లో గోదావరి, కృష్ణా కావేరినదులు
నిశ్శయం వివాదాలకు కేంద్రించుటకు మారినాయి. తప్పురాదిన
రావి బియాన్, నర్సుర్ వివాదాలై ప్రియున్నట్టు దృష్టి సారించా
యి. తమిళనాడు, కర్ణాటక మధ్య కావేరి వివాదం తరుచుగా
తలెత్తుతుంది. కావేరి జలవివాదం తమిళనాడు కర్ణాటక రాష్ట్రా
ల మధ్య కావేరినది సీటి వనరుల పంచింపై చాలా కలంగా
కొనసాగుతున్న వివాదం. కావేరి నది దచ్చిన భారతదేశంలోని
కర్ణాటక, తమిళనాడు, కేరళ, పుదుచ్చీరి రాష్ట్రాల గుండా ప్రవ
హించే ఒక ప్రధాన నది. ఇది ఈరాష్ట్రాల ప్రజలకు జీవనాడి,
తాగునీరు, సాగునీరు, విద్యుత్ ఉత్పత్తి సీటిని అందిస్తుంది.
2023లో కావేరి జలవివాదం తలెత్తుడంతో తమిళనాడు
సుట్రీంకోర్చును ఆశ్రయించి, తమ పంచలకు మధురుగా ప్రతి
లోజూ సెకసుకు 24,000 కూడా సెక్కుల కావేరి నీటిని విడు
దల చేయాలని కర్ణాటకను కోరింది. దీనికి ప్రతిస్పందనగా,
కోర్చు కర్ణాటకను 15 లోజూల పాటు తమిళనాడుకు 10,000
కూడా సెక్కుల నీటిని విడుదల చేయాలని ఆశేషించిది. ఆ
రెండు రాష్ట్రాలు ఎవరికి వారు కావేరి నది సీటిలో

కొనున
మద్దతు
అంట
79
ధింజి
కుడా
నల్గొ
ను :
మహా
చుక్కి
వరి
ళ్ళిక :
కుడా
వంట
గా గ్ర
వరం
80
ఉన్న
చబర్డ
45
బహు
ప్రదే
రాప్రస
టంల్
నల్
మాయ
బాట్లీ
నుమ
చెలర్
డంత్ల
తెలు
కోసం
చుక్కి

గూగుతున్నప్పడే మహరొప్ప, అంద్రప్రదేవ్, బిల్సా, నైపుడేవ్, కర్కాటక మధ్య 1975 సంవత్సరంలో ఆనక రెరాట్ ఒప్పందాలు కుదిరాయి. తదనంతరం, 1978- సంవత్సరంలో సీపిఎరుల ప్రాజెక్టుల సంఖ్యకు సంబంధించి రాట్లు మధ్య ద్వ్యాపాకిక త్రిపాకిక ఒప్పందాలు జరిగాయి. బ్రియుసల్ ఈ ఒప్పందాలన్చిట్టిని పరిగణించి తీసుకుండి. గోదావరి పరివాహక రాష్ట్రాల అభ్యర్థనల రిగిస్టర్లోకి తీసుకుని వాటిని తుది అమార్పల్లో చేయింది. రాట్ పైఫాన్ పరకు గోదావరిలో ప్రవాహస్ని ఉపయోగించి ప్రవాహస్లను ఉపయోగించుకోవచ్చు. ఆదేవింగంా, ద్వ్యాపించి ఒప్పందాలు గోదావరి ఉపనదుల సీటిని పంచుకోవడానికి అనుమతిస్తాయి. ఈ ఒప్పందం ఇంచంపల్లి, పోలపరం అంతర్కాశ ప్రాజెక్టుల నిర్మాణానికి అనుమతి ఇచ్చివిధంగా బ్రియుసల్ 1980జూలైలో తుంగామార్పును ఇచ్చింది. పోలపరం ప్రాజెక్టు ఒప్పందం ప్రకారం పోలపరం ప్రాజెక్టు సుందిచించిని గోదావరి సీటిని విజయవాడ ఆనకట్ట ఎగువన కృష్ణానదికి మళ్ళించవచ్చు. ఈ విధంగా కృష్ణాలో మళ్ళించిన సీటిని ఈక్కించి విధంగా పంచుకుండారు. ఆంధ్రప్రదేవ్ బీఎసిని కర్కాటక, మహారాష్ట్ర, రాష్ట్రాల మధ్యప్రదేవ్, మహరొప్ప, అంద్ర బీఎస్ లే ఉపుడి వెంవర్గా ఉంటుంది. ఇది త్రిపాక్ష అంతర్ నియంత్రణ బోర్డు ఆదేశాల ప్రకారం అమలు చేయబడు పాటు నిర్వహించబడుతుందని గోదావరి నదిపై బ్రియుస దిశ నిర్మించింది. ఉపుడి ఆంధ్రప్రదేవ్లో సిద్ధయిస్తి ఏర్పత తెలుగుండానే మహారాష్ట్ర కైకాశ్ ప్రాజెక్టు సుందిచి వరకు లెక్కకు మిక్రీలి ప్రాజెక్టులు గోదావరపై నిర్మించి ఆరు 300 టీఎసీల నీరును చెరిబడుతండో వివాదం గింది. ఎస్సారెస్సీ క్లిఫంలోనే బాట్లీ ప్రాజెక్టును నిర్మించి ఉపుడి ఎప్పికి మహరొప్పకు మర్యాదుచ్చుమే నడిచింది. గొంగా రాష్ట్రం ఏర్పాటునిసంతరం మహరాష్ట్రతో సంఘం తెలంగాంగా యత్పుంచినా తమ్ముడిహాట్లివద్ద ఎత్త తగ్గించి ప్రాణహితపై రిజర్వేషన్ నిర్మించుకోవాలని మహ

‘మాయా’ వైరాగ్యం!

ఎ.వి.వి ప్రసాద్

శేస్‌నేయుడానికి కారణం ఏమై ఉంటుందనే ఆలో చనలో పాటీకార్యకర్తలు సతమతమవుతున్నారు. 2023లో మాయావతి తనవారసుడిగా 30మేళ ఆకావును ప్రకటించారు. కొద్దికలంలోనే అతడిపై అనేకానేక ఆలోపణలు రావడంతో అవోదానుంచి ఆకావును తొలగించి గతసంవత్సరం తిరిగి నియమించారు. జప్పుడు మళ్ళీ తొలగించడమౌగిక పాటీ నుండి కూడా బహివ్యరించారు. అయితే ఇక్కడే కథ కొత్తములువు తిరిగింది. మాయావతి తర్వాత ఆకావు అధినాయుడని ప్రచారం జరుగుతున్న సమయంలో అతడిని తొలగించి భవిష్యత్తులో తన వారసునిగా ఎవరినీ ప్రకటించబోనని మాయావతి అనడంలో పాటలోని మిగిలిన నేతులు, కార్యకర్తలు జప్పుడు అయిమయావతి యంలో పడ్డారు. ఇండియాకు కాబోద్యే 'దీతి పిఎంగా ఆమె పిష్టయలో గతంలో భాగాపూరాం జరం జరిగింది. దేశంలో మహిళలు ముఖ్యమంత్రులై, ప్రధాని పీరంషైపు పరుగులు పెట్టిన వారిలో ఆమె కూడా ఒకరు. మరో ఇష్టరు జయలలిత, మమతాజెనస్క్రీ. ఈ ముగ్గురికి ఏదోపథంగా పిఎంకావాలనే కాంట్ బలంగాఉండిది. (ముఖ్యతక్క ఇప్పటికీ ఉంది) మాయావతి చాలా దగ్గరగా వెళ్లారు. శారీ ఫీల్స్‌న్యూ ఫేర్లేకపోయారు. జయలలిత జాతీయస్టాయికి ఎదగడానికి ఎనలేనిక్యూపీ చేసినా ముఖ్యమంత్రిగానే తనుపు చాలించారు. మోడీ పవనాలు బలహీనపడితే ఎలాగైనా పిఎం పదవి అభిష్టించాలనే తపసంతో మమతా బెనర్జీ కనిపిస్తున్నారు. పశ్చిమబెంగాల్ ముఖ్యమంత్రిగా ఆమె కదలికలన్నీ ఆ దిశలోనే సాగుతున్నాయి. 1984లో కాస్ట్రోం ఒపుజన్ సమాజ్ పాటీ (బిఎస్‌పి) ని సాప్తించిన తర్వాత దితులు, ఇతర తెనుఖులోని సార్కరులు, సైనార్థీకు చేయాలి.

మాయావతి న

దిస్సుపార్టీని ఉన్నతస్తోల్కి తీసుకువచ్చారు. కూడం ఒక సబ్యూలు రాజీకి వారసత్వంలో ఉన్నత సాయికి చేరుకొవడాన్ని వ్యతిరేకిస్తూ స్వాబు టీపర్గా ఉన్న మాయాపత్తికి ఆ అర్థాన్నన అవకాశంకల్పించారు. ఫైర్ట్‌భార్య నాయకులాగిగా రాజకీయాల్లో ప్రారంభంలోనే సంచలనం స్పృష్టించి న ఆమె నాలుగుసార్లు ముఖ్యమంతి పీరం అధిష్టించారు. ఆమె అధికారంలో ఉన్నకలం కూడా ఓ సంచలనమే. ప్రశంసలు, మిమర్లు కూడా ఎక్కువేపచ్చాయి. అధికారంలో ఉన్నప్పుడే వారసుని ఎంచుకొని బహిరంగంగానే ప్రకటించడమే గాక, తన ఆత్మకథలోకూడా అతడి గురించిచాలా సాసుకూల అభిప్రాయాలు ప్రకటించారు. 2019 జూన్‌లో ఆమెను బీవెన్‌పి జ్ఞాతీయ సమస్యలు కర్తృగా నియమించి తన తర్వాత అతడే 'ఉత్తరాధిపతి' అన్నట్లు ప్రకటనలు చేశారు. అయితే అప్పట్లోనే ఆమెకు వ్యతిరేకంగా కూడా పార్టీలో చాలామంది మాట్లాడారు. పార్టీలో ఎందరో సమర్థులైన నేతులు, కౌన్సిలారం అనుచరణలుండగా రాజకీయ ఓమాయాలు పూర్తిగా ఏరుగని కుర్రాడికి వారసత్వం బాధ్యతలు అప్పగించడమేమిటని చాపాటం గానే చాలామంది ప్రశ్నించారు. అయితే మాయాపత్తి ఒకనిర్ణయం తీసుకొంటే అది మళ్ళీ మారదు గనుక, ఎవరేమనుకున్నా అతడే తన వారసుడని చాలా సందర్భాలలో అమెన్‌కుచెప్పారు. అలాంటి వ్యక్తిని ఇప్పుడు మారాత్మకా తోలిగించిపోర్ట్‌తో ఇక ఎలాంటి సంఘందం లేకుండా బహిపూరించారు. దీనివెనుక ప్రధానకారణం ఇప్పేవలప్పార్టీ నిధులలో చారా గోల్మెంట్ జరగడమేనని చెప్పుకొంటున్నారు. అతడి బహిపూరణ ప్రభావం యువకేడర్షై ఎక్కువే పడవచ్చు. 2007లో 30.43 శాతంలా ఉన్న బిమ్సీ కట్టాతుం 2024లోకసభ ఎన్నికల నాట్కి 9.39 శాతానికి పడిపోయిందంటి పోర్టీ ఎంత త్వరగా ఉన్నికి కోల్పోతున్నదో అర్థమవుటంది. ఇంకా మాయాపత్తి పోస్టులు వేసి విజయం సాధించే స్తితిలో బిమ్సీ లేదు గనుక వారసుని ఎంపికవుటయంలో ఆమె సరైన నిర్ణయం తీసుకోవడం అవసరం. మాయాపత్తి దగ్గరే బిమ్సీ ఆగిపోకూడదు కడా! ●

మెరిక అధ్యక్ష ఎన్సికల్డ్ పోటీ
అచేసి రిపబ్లికన్ అభ్యర్థిగా గలిచిన
దొస్తుట్టంపుక్ అడుగుగును గట్టి
పోటీ ఇఖున మాజీ ఉపాధ్యక్షులు
కమలు హర్యార్డ్ ఎన్సికల్డ్ ఓటమి
తర్వాత కొంతకాలం మౌనంగానే

గవర్నర్ రేసులో కమల

చూస్తే హృదార్థినేకు గడలియంగా మద్దతు లభిం
 చింది. 72శాతం మంది డెమెక్షాటిక్ ఓటర్లు
 తాము కమలాపరిస్కే మద్దతుస్తామని చెప్పారు.
 8 శాతం లిఫ్ట్స్ కష్టం, 38శాతం ఓటర్లు తామం
 ఏ పాటీకి ప్రాధాన్యత నివ్వలేదు. కాపిటల్ పీటీ
 పోల్ సర్వే ఈపాదాద ఫిలువరలో నిర్వహించిన
 సర్వేను చూస్తే కాలిఫోర్నియా మొత్తంగా కమలా
 హృదార్థినేకి మద్దతునిచ్చారు. మొత్తం ఓటర్లలో
 23శాతం అమెకి మద్దతుస్తినే 21శాతం రిపబ్లికన్
 బిజినెస్ మాన్ జాన్ కాస్ట్ కు మద్దతుచ్చారు.
 పోర్ట్రెక్ 16శాతం, మాజీ రిపబ్లికన్ అభ్యర్థి
 లాన్స్ హీచేచ్ వదిశాతం మద్దతుస్తాధించారు.
 ఇప్పటివరకూ ఉన్న రాజీవీయ వరింగమాలను
 చూస్తే సుమారు ఆరుగురు అభ్యర్థులు తాము
 గవర్నర్ రేసులో ఉన్నట్టు అభికారికారగానే ప్రక
 టించారు. వారిలో లాన్స్ ఎంజెల్స్ మాజీ మేయర్
 అంటోనీయో వల్లార్గేర్స్, మాజీ స్పీకర్ టోని
 అబ్బోన్స్, ప్రస్తుత ఎళ్లి ఎల్సి కేసారాకిస్లు
 కమలాకు పోటీగా కనిపిస్తున్నారు. మాజీప్రభుత్వ
 కంట్రోలర్ బెట్టియా, కాలిఫోర్నియా పఫ్ఫిక్
 ఇన్స్టస్ట్రున్ పర్యవేక్షకులు టోని థర్మాడ్లుకూడా
 పోటీ చేస్తామని చెప్పుతున్నారు. కాలిఫోర్నియా
 అటార్చి జసరట రాబ్ బోంటా ఇప్పుకి కమలా
 హృదార్థినే ఎండార్చ్ చేస్తూ తాను పోటీలో
 ఉండనిని ప్రకటించారు. అమెకి మద్దతుస్తామని
 ప్రతి అధుగులోనూ తాను అమెకి మద్దతుచ్చాన
 న్నారు. అద్వాక్ పదవికి మళ్ళీ పోటీ చేయనని
 చెప్పుతున్న కమలా హరింజ్ ఇప్పుడు కాలిఫోర్ని
 యా గవర్నర్ పదవి పోటీకి ప్రాధాన్యత
 నిస్పున్నారు. ప్రస్తుత గవర్నర్ పదవి కాలం
 2026తో ముగుస్తుంది. స్యాసమ్ 2028
 అభ్యర్థ ఎన్ని కలకు డెమెక్షాటిక్ పార్టీ అభ్యర్థిగా
 రావచ్చున్న అంచనాలు కూడా ఉన్నా అయిన
 వరకూ ఎలాంచి సంకేతాలు ఇవ్వలేదు. మొత్తం
 గా చూస్తే అద్వాక్ పదవికి ఎల్సికాల్డో ఓటమి
 భారంతో కుంగిపోకుండా మళ్ళీ ప్రజా జీవితం
 లోకి రావాలని ఈ మాజీ ఉపాధ్యక్షులు
 నిర్ణయించు కోవడాన్ని డెమెక్షాట్లు మొత్తంగా
 స్థాగతిస్తున్నారనే భావించాలి. ●

పెరిగిన విద్యార్థులు.. తగ్గిన యూఎస్‌లు

ప్ర వంచంలోనే అత్యధిక జనాభా కలిగిన దేశంగా 2023లోనే భారత్ ఆవరించడం, ప్రపంచ జనాభాల్ ఆరవ వంతు భారతీయులే ఉండడం, భారతీయుల సగటు వయస్సు 28.4 ఏండ్రు ఉంటూ ముద్దుగా ‘యువభారత్’ అంటూ నోరా పిలవడం చూస్తున్నాం. అత్యధిక యువ జనాభా కలిగిన దేశంగా ఆవరిస్తున్న ఉజ్జ్వల భవిత్వము కలిగిన దేశంగా నిలుస్తూ (2011 గణాంకాల ప్రకారం) దేశంలో అశ్వాస్యత రేటు 74.04 శాతం, ప్రాథమిక పారశాల స్వాల నమోదు నిష్పత్తి దాదాపు (జికఱ్) 100 శాతంగా, ఉన్నత విద్యలో స్వాల నమోదు నిష్పత్తి (2021-22 ప్రకారం) 28.4 శాతం నమోదు కావడం చూస్తున్నాం. భారత ప్రభుత్వ లక్ష్యాల ప్రకారం 2035 నాటికి ఉన్నత విద్యలో జికఱ్ 50 శాతానికి చేర్చడానికి ప్రణాళికలు అమలు చేస్తున్నారు. 2021-22లో యూనివర్సిటీ విద్యలో 4.43 కోట్లుగా ఉన్న నవోద్యమ ను 9 కోట్లకు పెంచడానికి ప్రస్తుతం ఉన్న యూనివర్సిటీల సంఖ్యను సైతం రెల్చించు చేయవలసిన అవసరం ఉండిన నిష్పత్తిలు సూచిస్తున్నారు. భారతీయ యువతను సైవ్యణం కలిగిన విద్యావంతులుగా మార్చడంలో భారత్ విజయ సాధిస్తే 2047 నాటికి మన దేశం వికిసిత్ భారత్’ స్థాయికి ఎదుగుతుండనడంలో అతిశయ్యాక్రిటి లేదు. 2022 గణాంకాల ప్రకారం ప్రస్తుతం భారతో 1,160 యూనివర్సిటీలు ఉన్నాయని, ఇంచులో 52 కేంద్రియ విశ్వవిద్యాలయాలు, 808 రాష్ట్ర, ప్రైవేట్ విశ్వవిద్యాలయాలు, 152 జాతీయ స్థాయి విద్యా సంస్థలు, 06 రాష్ట్రస్థాయి సంస్థలు ఉన్నాయి. మన దేశంలో 418 ప్రభుత్వ యూనివర్సిటీలు, 390 ప్రైవేట్ యూనివర్సిటీలు, 80 ప్రైవేట్ డీమ్స్ యూనివర్సిటీలు, 44 ప్రభుత్వ డీమ్స్ యూనివర్సిటీలు, 18 ప్రైవేట్ యూనివర్సిటీలుగా ఉన్నాయి.

మాత్రమే ప్రైవేట్) ఉన్నాయి. అంటే దాదాపు 470 ప్రైవేట్ యూనివర్సిటీలు ఉండగా, అన్నీ కలుపుకొని దాదాపు 1,000 ప్రపుత్తు (రాష్ట్ర/కెంప్యూటర్) యూనివర్సిటీలు ఉన్నాయి. దేశ ప్రంగం విసరించిన 1,160 యూనివర్సిటీల్లో 680 పట్టణాలల్లో, 480 గ్రామీణ ప్రాంతాలల్లో ఉన్నాయి. మన దేశ జనాభాలో 66 శాతం గ్రామీణంలో ఉండగా 41 శాతం మాత్రమే ఆ ప్రాంతాలల్లో ఉన్నాయి. పట్టణ ప్రాంతాలల్లో శాతం జనాభా ఉండగా 59 శాతం యూనివర్సిటీలు పట్టణాలల్లో నెలలోల్పడం జరిగింది. భారతీలో ఉన్న 47,500 కళాశాలలల్లో 60 శాతం గ్రామీణంలో, 40 శాతం పట్టణ ప్రాంతాలల్లో ఉన్నాయి. అదిక యువత నివసించే గ్రామీణ ప్రాంతాలల్లో యూనివర్సిటీలు, కాలేజీలు పెరిగితే గ్రామీణ యువత కూడా ఉన్నత విద్యాభ్యాసం వైపు మొగ్గ చూపే అవకాశం ఉంటుందని గమనించాలి. అత్యధికంగా రాజస్థాన్లో 93, గుజరాత్ లో 91, యూహీలో 87 యూనివర్సిటీలు ఉండగా, అందమనాన్ నికోబార్/లఫ్స్ వ్యూహాల్స్ /దార్చా నగర్ పావేలి/డయ్యూ డమన్లల్లో ఒక్క యూనివర్సిటీ ర్పీ కూడా లేకపోవడం విచారకరం. జనాభా ప్రాతిపదికన ఈశాస్య రాష్ట్రాలల్లో తక్కువ జనాభా ఉన్నప్పటికీ ఎక్కువ ఉన్నత విద్యా సంస్థలు ఉండడం, యూహీ/బీహార్/ ఏపీ/ చెంత్రీస్టీస్టుఫ్యూషన్లల్లో అదిక జనాభా ఉన్నప్పటికీ దానికి తగినట్టుగా కాకుండా తక్క విద్యా సంస్థలు ఉండడం గమనార్థం. దేశవ్యాప్తంగా జివిరాలను గుమనిస్తే అత్యధికంగా జైల్స్ పూర్వ జైల్లాల్లో 35 బెంగళూరు లో 25, అహుదాబాదు జైల్లాల్లో 21 యువర్సిటీలు ఉన్నాయి. మన దేశంలోని 160 జైల్లాలల్లో

టీలు/కేంద్రీయ స్వయం ప్రతిష్ఠి ఉన్నత విద్యా సంస్థలు
ఉన్నాయి. అదే విధంగా తెలంగాణలో 28 యూనివర్సిటీలు/కేంద్రీయ సంస్థలున్నాయి. హిమాలయాన్, కశ్మార్ ప్రాంతాలకు చెందిన 14 యూనివర్సిటీలకు
చెందిన 169 జిల్లాల్లో యూనివర్సిటీలు, ఉన్నత విద్య

బోధించే కళాలలు ఏర్పాటు చేయవలసిన అగత్యం ఏర్ప
డింది. ఈ ప్రాంతాల్లో 167 యూనివర్సిటీలు, 2,293
కలేజీలు ఉన్నాయి. ఈ మారుమాల ప్రాంతాల్లో కెల్ల
అత్యధికరంగా దెహదునలో 19 యూనివర్సిటీలు, 132
కలేజీలు ఉన్నాయి. ఇలాంటి మారుమాల ప్రాంతాలకు
చెందిన 116 జిల్లాల్లో ఒక్క యూనివర్సిటీ కూడా లేకపోవడం
పడం, 23 జిల్లాల్లో ఒక్క కాలేజీ కూడా లేకపోవడం
గమనార్థం. భారత ప్రభుత్వం గుర్తించిన ఆస్పురేవసల్
జిల్లాలు లేదా ఆకాంక్ష కలిగిన 112 జిల్లాల్లో 74 జిల్లాల్లో
యూనివర్సిటీలు లేకపోవడం, 43 జిల్లాల్లో ఒక్క యూనివ
పర్సిటీ మాత్రమే ఉండడం గమనించారు. ఈ
వర్గాలలో కేవలం రాంచీలో మాత్రమే 18
యూనివర్సిటీలు ఉన్నాయి. దేవప్యాటుగా
2015-16లో 755 యూనివర్సిటీలుండగా,
2022 నాటికి వాటి సంఖ్య 1,160కి పెరగ
డం జరిగింది. ప్రస్తుతం ఒక లక్ష (18-23
ఎండ్ల) యువతకు 0.8యూనివర్సిటీలు
ఉండగా, 33 కళాలలు ఉన్నాయి. చంపీ
ఫుర్లో ఒక లక్ష యువతకు 17 యూనివర్సి
టీలు ఉండగా, యూపీ/బీఎస్/ఫ్రెంచ్స్సుడ్
రాప్టూల్లో ఒకటి కన్సు తక్కువగా నమోదు
అయ్యాయి. లక్ష యువ జనాభాకు అరుణ
చలలో 1,692 కలేజీలు ఉండగా, ఛత్రీస్
ఫుడ్/ ఏపీల్లో ఒక్క కలేజీ మాత్రమే ఉన్నది.
ఉన్నత విద్యలో జీకెఎస్ 28.4 శాతం ఉండగా, ఇంయిల
మహా లక్ష 28.5 శాతం, పురుషులక్ష 28.3 శాతంగా
నమోదు అయ్యాయి. దేవప్యాటుగా 14 రాప్టూలు/యూపీల్లో
జీకెఎస్ దేశ సగటు కన్సు తక్కువగా ఉండగా, తమికానాడ
లో అత్యధికరంగా 47 శాతం ఉన్నది. మొత్తంగా 10

రాష్ట్రాల్లో జీకెఆర్ ఒకచి కన్న తక్కువగా నమోదు కావడం విచార కరం. ఇప్పటికీ ఒక్క యూనివర్సిటీ టీ కూడా లేని మాట యూచీల్లో యూనివర్సిటీలును నెలకొల్పడం లేదా ప్రస్తుత కళాశాలలకు స్వయం త్రిపత్రితీ కలిపించడం లేదా దీమ్మీ యూనివర్సిటీలూ మార్చడం జరగాలి. ఒక్క యూనివర్సిటీ టీ కూడా లేని 380 జిల్లాల్లో నెలకొల్పిన కాలేజీలును అప్పేద్ది వేయడం లేదా తక్కు యూనివర్సిటీ లుగా మార్చడం సత్యవామే జరగాలి. నేడు దేవహృద్యంగా, ముఖ్యంగా మారుమాల ప్రాంతాల్లో ఉన్నత విద్యాసంస్కరణ ను నెలకొల్పడం, మహిళా విద్యకు పెదుపోయి వేయడం సత్యర అపసరంగా తోస్తున్నది. నేడు సేవలు అందిస్తున్న యూనివర్సిటీ/ కాలేజీలలో పాటు నూతనంగా నెలకొల్పే యూనివర్సిటీలు లేదా కాలేజీల్లో అన్ని రకాలైన వసతులను కల్పించడం, విద్యతో పాటు నెపుణ్ణలను పెంచిపోయించడం జరగాలి. యువభారతాన్ని శైవ్య భారతంగా మార్చితేనే 2035 నాటికి 50 శాతానికి జీకెఆర్ చేరడంతో పాటు 2047 నాటికి వికిసిత భారత లక్ష్మణాధన కూడా సుస్థాధ్యం అపుతుంది. మన దేశంలో 34 యూనివర్సిటీలు, 113 ఉన్నత విద్యాసంస్కరణ సాంకేతిక విద్యను అందిస్తున్నాయి. మన దేశంలో 18-35 ఏండ్ర వయస్సు ఉన్న యువత 60 కోల్లు ఉన్నారు. వారందిరకీ ఉన్నత విద్య అండతే రాసున్న రోజుల్లో భారత భవిష్యత్తు ఘనంగా వెలగొందుతుందని నమ్ముదాం. ముఖ్యంగా ఉన్నత విద్య సంస్కరణ లేని లేదా తక్కువగా ఉన్న మారుమాల ప్రాంతాల విశిష్టత, పర్యావరణ పరిరక్షణ, సామాజిక సాంస్కృతిక వారసత్వాలను కాపాడుకుంటూ ఉన్నత విద్య లో మన యువభారతం రాజిస్తూ, దేశ స్థిర్మానిభ్వద్దికి బాటలు వేయాలి. ప్రపంచానికి మన శైవ్య యువ భారత” దారి దీపం కావాలని ఆకార్మీచ్ఛాం. ●

